

U. B. BERGEN

1611.50
Ms 156812

- Norges Demring.-

Nr. 10.

Før frihet og sannhet.

23/6-43.

"Det fødtes i oss en vissitet:

Frihet og liv er ett,
så enkelt, så uunnværlig
som menneskets åndedrett.
Vi følte da treldommen truet
at lungene gispet i nød
som i en sunken ubåt....
Vi vil ikke dø slik død."

Nordahl Grieg.

22. juni.

Mandag 22. juni er ett-åradagen for Hitlers åtak på Russland. Fra alle verdens kanter mottok russerne hyldningstelegrammer for deres strålende kamp. Churchill sa: "Det våpenfellesskap som er sluttet mellom England og Russland, vil sikkert få våre fiender til å bryts sammen. Vi beundrer Sovjetfolket, vår hjelp skal bli større og fienden skal knekkes." Det var også hilsener fra general Marshall og general Wavell. Den siste skrev: "På denne forhåpentlig eneste årsdag for krigen i Russland sender jeg en hilsen til de tapre russere fra meg sjøl og styrkene i India." Times skrev i en artikkel: "Det russiske folk befinner seg i dag i forsvarskamp på egen jord, men tida vil komme da kampen foregår på fiendens. Storbritannia er ved mot som Sovjetsamveldet er det. 22. juni 1941 underskrev Hitler dødsdommen sin. Vi håper det gode samarbeidet med russerne vil bli utbedret etter krigen. Vi vil strebe fremid umiddt t felles ideal med framskritt og velferd." På et møte der var 8.000 personer var til stede talte Stafford Cripps på vegne av den engelske regjeringa og krigskabinettet. Ellevill var begeistringen da han talte om den ennen front som vil bli opprettet. Vi i Norge takker russerne for deres strålende innsats i den felles kamp.

Nyhetsene fra mandag til lørdag 15/6 - 20/6.

Russland. Sebastopol motsto torsdag nok et kraftig åtak mot byen, og slo kraftig igjen. Tyskerne brøt igjennom forsvarsverkene et sted, og besatte løpegravene, men innen 2 timer var de kastet ut igjen. Fredag middag ble det offisielt meddelt at russiske tropper er landsatt fra sjøen ved Kertch og Yalta s.s. før Sebastopol. En regner med at tyskerne har satt inn 10 divisjoner mot Sebastopol. Det faller ca. 3.000 tyskere pr. dag ved denne byen. Etter tyskerne planer skulle den vært falt innen 10. juni. Tyskerne hevder at de har trengt inn i forsvarsverkene i nord, men dette er ikke blitt bekreftet. Alle våpenføre kvinner og menn i Sebastopol har fått utlevert våpen i tilfelle tyskerne sender fallskjermstropper ned. De russiske forter motstår med letthet de tyske luftåtak. Det kommer ut 3 aviser i byen, og livet går sin vanlige gang. Barna går på skolen i underjordiske skoler, og under jorden er ammunisjonsfabrikker igang for det daglige behov. Det russiske kommunike meldte mandag at de tyske åtak ved Charkow holdes, og enkelte steder har russerne gått til motåtak. En kile ved Charkow som ble drevet inn, ble fort lukket av russerne. Kommuniket påpeker ellers de svære tyske tap av menn og materiell ved denne byen. En mener at von Bock har 1/2 mill. mann ved Charkow. Det er 2 åtakfelt i dette avsnitt, et 60 km. n.v. for Charkow og et 130 km. s.s. for byen ved Isjum. Tyskerne prøver seg med å sette inn smale kiler i de russiske linjene, og bruker til dette 90-120 tanks. Alle forsøk er slått foil og på en dag mistet tyskerne her 108 tanks. Ved Charkowfronten har russerne stoppet all tysk offensiv, og denne er ved at døbbe av ble det meldt torsdag. Stillingen her blir betegnet kort og godt som at von Bocks offensiv er følt sammen. Fredag ble det meldt om nye åtak mot denne fronten, men tyskerne ble slått tilbake og tapte 1.000 mann. Mandag ble meldt at russerne ved Briansk har inntatt en ny stilling. På Kalininfronten er flere tyske åtak drevet tilbake, ble det meldt lørdag. Først i uke meldtes at tyskerne har sett igang en ny offensiv mot Leningrad, og en del tropper er landsatt bak de russiske linjene. Senere meldes om vellykkede russiske åtak på Volkov og Leningradfronten. I nord blir luftkrigen over Murmansk heftigere. Tyske forsterkninger er kommet til Finnland, antakelig for et forestående åtak mot Murmansk. 500 norske soldater fra Troms og Finmark i olderen 20-25 år kjemper nå med den russiske arme i Murmanskområdene. Tirsdag ble et transportskip på 3.000 tonn senket i østersjøen, dessuten en del motorfartøy. 6 andre skip ble betydelig skadet. I Barentshavet har russerne senket 1 tysk skip på 15.000 tonn. Russiske fly har kastet ned flyveblad over alle tyske linjer. Disse innholder den nye traktaten mellom England og Russland.

Hitler har foreløpig 2 mål før den lange bebudede offensiv kan settes i gang, nemlig å bedre sine stillinger ved Charkow og innta Sebastopol. Så kan han tenke på oljen i Kaukasus. Han hadde ved begynnelsen av dette året 3 mål: Leningrad, Moskva og Kaukasus. P.g.a. trusselen fra vest må han sikkert oppgi de 2 første målene og samle seg om Keukasus. En stor tysk offensiv over hele fronten vil være for risikabel. Times skriver: "Hitler er i en farlig situasjon på hele den lange østfronten fra Nordishavet til Libya da han stadig har truselen fra engelskmennene og amerikanerne hengende over seg, og han vet ikke hvor de kommer."

Molotov er kommet tilbake til Russland, og har i en tale understreket verdet av den store traktaten mellom England og Sovjet, som Amerika fullt ut har sluttet seg til. Det finnes ikke noen hemmelige klausuler i denne traktaten, og noen territorialis landevinninger eller inngrisen i andre staters indre forhold vil det ikke bli tale om. Det første skritt de to regjeringene vil ta, er å stoppe ethvert fremtidig overfall fra Tysklands side.

Libya. Tirsdag ble det meldt fra Kairo at general Ritchie var ferdig med omgrupperingen av sine styrker, etter at styrkene ved Gela er trukket tilbake. Dette betegnes i kommunikeet som en viktig dekningsaksjon. Britiske fly hadde en god dag mandag, og kraftige åtak ble gjort mot aksens forsyninger. Fra Kairo ble det meldt torsdag at de britiske styrkene har trukket seg tilbake fra El a Dem og Sidi Rezegh. Fredag ble meldt at Tobruk er omringet. Kraftige britiske styrker står nå i sterke stillinger på den Libyske grense. Hele torsdag hamret det britiske luftvåpenet los på fienden. Britiske mobile styrker var fredag i kamp med to fiendtlige kolonner som rykket østover. Fienden vedlikeholdt ikke sitt framstøt, men ble kastet tilbake 40 km. fra Bardia.

Aksestyrkens har rykket fram, men deres tap av menn og materiell er enorm. Britenes stilling i dag er den samme som i november i fjor. Rommels offensiv har av denne grunn doppet av, og Tobruk er igjen gått inn i en ny belteiring. Hvorvidt Tobruk vil bli holdt eller ikke, er det ingen bestemmelse tatt om, idet det blir slått fast at krigen i Afrika ikke betyr landseining, men hensikten er å få ødelagt nest mulig av aksens utstyr og forsyninger. "London Times" skriver om Libya: "Den støtten engelskmennene her har ytet våre allierte, kan ikke overvudres. Den motgangen våre styrker nå har, kan ikke forandre deres bidrag til den felles kamp."

Italia har meldt om en stor sjøtrefning i Middelhavet som ennå ikke er slutt, og kraftige kamper mellom italiensk-tyske bombefly og engelske marinefly. Onsdag ble det meldt at hele den italienske flåten gikk ut i Middelhavet for å rette et knusende slag mot de britiske krigsskip og konvoier. Åtakene og slaget varte i 5 dager, og tross sin tallmessige overlegenhet rettet de britiske fly og krigsskip et hårdt slag mot den italienske flåten. Italia hadde alt ute av slagskip og kryssere, og det som er senket er følgende: 1 tung krysser på 10.000 tonn, 2 destroyere, 2 slagskip sett i brann, og 2 lette kryssere det samme. Dessuten mistet aksen et stort antall fly. Italienerne trekk seg til slutt ut av kampen. Det vil foreløpig ikke bli gitt melding om de britiske tap for ikke å gi fienden opplysninger, men det slåes kraftig fast at aksens oppgaver over senkede britiske kryssere og slagskip er det rene vrøvl, og har ikke noe med faktisk å gjøre. Konvoiene er ankommet til sine bestemmelsessteder.

Østen. Mandag ble det meldt at den japanske kringkaster har innrømmet at tapene ved Midway har vært de største i denne krigen. 52 skip gikk som kjent tapt ved Midway og i Koralhavet. Den øverstkommanderende for den amerikanske Stillehavsfloate opplyser at japanernes tap i Koralhavet og ved Midway er 10 ganger så stor som de amerikanske tap, både med skip og fly. Den amerikanske flåte og fly har tilføyet japanerne nok et slag i Stillehavet ved Aleutene, ble det meldt tirsdag. 1 stor krysser er senket, og 6 andre krigsskip er skadet, tildels betydelig, nemlig i hangarskip som fikk flere fulltreffere, 3 kryssere skadet, 1 destroyer og 1 kanontåt. Det var den samme type torpedofly som ble brukt her som den ved Midway. Lørdfø ble det meldt at 1 britisk undervannsbåt har senket 3 store japanske skip i Malakastredet.

Luft. Mandag ble det meldt at det britiske luftvåpenet hamrer los på tyskerne, og Toronto i Italia og Kreta har hatt 3 kraftige nattåtak på rad. Engelske bombefly har utenfor Holland senket 2 skip av en konvoi på 3. Ellers var jegere og bombefly over Frankrike og bombet jernbane, broer etc. Ingen fly gikk tapt. Natt til onsdag gjorde britiske fly et kraftig åtak på Rhur og Rhinland. 8 fly gikk tapt. Det ble sunstundes lagt ut minor

i fjendlige farvann. Natt til torsdag bombet britiske fly ubåtstasjonen i St. Nazaire. Andre styrker med jagerfølge bombet flyplasser i Nederland, og la ut miner. 1 fly gikk tapt. Natt til lørdag gikk en stor styrke britiske bombefly til åtak mot mål i Vest-Tyskland. Mål i Emden, Osnabrück og andre steder ble sterkt angrepet. Et britisk fly har vært i lav høyde over Paris og fotografert. Det fløy til Triumfbuen og kastet ned det franske flagg. Det snudde deretter og flyg langs takene nedover Champs Elysée, der folk vinket som gale da de merket flyvets kjennetegn. Kommet til Place de la Concorde, der det tyske hovedkvarter ligger, ble det fyrt flere salver som spisset de tyske vaktsoldater. Nøyaktige bilder av denne ferda ble offentliggjort i de engelske avisene onsdag, derav også et tydelig fotografi av en plakat uten for Grand Palais med innskriften: "La vie nouvelle" (Det nye liv.)

Amerikanske fly har rettet det første slag mot det europeiske kontinent, ble det meldt fra Tyrkia mandag. De amerikanske flygerne som nødlandet i Tyrkia er internert, men de blir behandlet som gjester. Utenriksminister Hull har bekreftet amerikanske flys åtak på Balkan. Romania og Bulgaria styrker sitt luftforsvar. Mandag var noen få tyske fly innover den engelske sydkyst uten å slippe bomber. Onsdag gikk tyskerne til åtak på en konvoi utefor England, men ikke ett skip ble skadet. Britisk destroyer er senket i Atlanterhavet av tyske bombefly sammen med 4 spanske fiskefartøy.

Churchills dramatiske reise til Washington for å besøke president Roosevelt kommenteres livlig i verdenspressen. Han har sjefen for generalstabben med seg. Dette er det 3. besøket i Amerika siden krigen tok til. Det vil ikke bli holdt taler eller opptreden i kringkastingen. Churchill og Roosevelt skal drøfte den allierte skipsfarts stilling, og hjelpen og gjenreisningen etter krigen. For invasjon i Europa trengs en mengde skip og all den skipstonnasje man nå rår over brukes til krigsforsyninger til alle krigsteatre hele verden over. Invasjonen kan ingen stanse, men kan skje det må regnes med en kort forsinkelse. Imidlertid går de allierte skipsprogram fram med stormskritt.

Konferansen mellom Churchill og Roosevelt blir som nevnt livlig kommentert. En avis mener at hovedemnet er hvordan krigsmateriellet best skal utnyttes.

Roosevelt uttalte mandag: "Den allierte produksjon har nå antatt overveldende dimensjoner, og oppgaven er å kunne bringe dette utstyr og menn fram mot fienden. Fordelingsprinsippet er viktig og vanskelig, men alt settes inn på å bringe materiellet fram til steder som blir utgangspunktet for åtakene mot aksen. Vi skal redde friheten og få freden tilbake. Ved felles anstrengelser skal vi nå målet på vår felles vei," sluttet han.

Onsdag ble det meldt fra Washington at det amerikanske flåteprogram skal fordobles. 1.400 nye skip skal bygges til marinene. 11 hangarskip er under bygging, og en mengde store skip er og vil bli omdannet til hangarskip.

Stafford Cripps sa under voldsom jubel i en tale at et stort og omfattende åtak vil bli satt inn mot fastlandet med amerikanernes hjelp. "Når vi slår til blir det hårdt, og vi stanser ikke før vi kommer til Berlin," sa Cripps.

Berlin-Königsberg jernbanen, den viktigste i Tyskland ble avsporet natten mellom 8. og 9. juni. Det er utlovet 10.000 mark i belønning for pågripelse av synderne, meldes fra Stockholm.

Nyhetsene søndag og mandag.

I Libya or Tebruk blitt erobret av fienden. Etter inntakkinga reiste et skip bort med fersyninzer og mannskaper. Britiske mobile kolonner patruljerer områdene langt framfor den egyptiske grensen. De har tilføyd fienden store tap. Britiske bombefly har herjet over øksestrøppene ved Tebruk, Beniwi og Gusela. Den britiske pressen legger ikke skjul på at fienden i Libya har vunnet en stor seir. "Times" skriver at et godt folk sier vil ikke si det samme som et godt feltte. Tyskernes mål er Egypt, men det kan også skal forsvarer. En annen frjent Londonavis skrevet at Tebruks fall er et alvorlig nederlag. Times korrrespondent i Libya skrevet at våre krigsledere er ikke pessimistiske. Libya-krigens neste fase vil da i vårt favør. Vi har lært av feilgrepene. Soldatene er strålende, og våre flystyrker er blitt bedre dirigert enn noen sinne.

I Middelhavet er en fiendtlig konvoi angrepet. 1 lasteskip ble senket og 2 st. til brann. Et på Kreta er også angrepet.

Sebastopol hadde et kraftig ått. i lørdag nord for byen. Som forløper for dette hadde byen det voldsomste bombeberedementet hittil i denne krigen. Det er ikke meldt om tysk framgang. Nord for byen ble 1 tysk infanteriregiment utslettet, likeens et tysk kompani sør for byen. Det er ikke noe tegn som tyder på at russernes motstand er svekket. Tilsammen rekner en med at det er 20 tyske og rumenske divisjoner på Krim. Herav er halvparten rumenere. 5 tyske og 2 rumenske divisjoner er smadret. Antonecu oppgir rumenernes tap til 152.000 mann. Sakkynlige militærfolk ansår tapene til 300.000 mann, dvs. halvparten av den rumenske hæren. Det er ikke tapene ved Sebastopol de siste 14 dagene reknet med. Ved Khrkow har russerne erobret 1 landsby og flere befestede stillinger. Fra Stockholm melder at den tyske skipsfarten i 1. stersjen er stanset på grunn av ubåttrafikken.

Kalinin uttalte lørdag til pressen at Hitler ikke kan ta til med noen storoffensiv i Russland. Hele det russiske forsvars-systemet er ordlagt, og vi har ikke våpen og utstyr til å holde Hitler stangen. Dette skal bringe oss seiren. Hitlers håp om intrigespill er også kullkastet. Den allierte hjelp fra England og Amerika øker samstundes som våre egne ressurser stiger, uttalte Kalinin til slutt.

Enden av andre verd i Nordvesttyskland ble ingen kraftig bombet av en stor styrke engelske bombefly natt til søndag. 1 tysk skip utenfor Den hollandske lyset ble senket av bomber. 9 bombefly gikk tapt etter nattas operasjoner. Dagatik ble utført av 300 bombe- og jagerfly. Milene var Le Havre, Boulogne og delmuregg og jernbaner. Ikke noen bombefly gikk tapt, men derimot 6 Spitfires og 4 jager. Natt til mandag 1. britiske flygere ut miner i fiendtlig forvann. Flyplasser og jernbaner i Nederland og Frankrike ble bombet. Dunkirke var hovedmålet. 1 av de eksterende fly savnes. Luftfartsministeren Archibald Sinclair uttalte at britene har sendt 2-3.000 fly samstundes over fiendtlig område for å bane veien for frihetstroppene.

President Rooseveltes sekretær, Mr. Early, uttalte at konferansen mellom Churchill og Roosevelt fortsetter dag og natt. De behandler spørsmålet om den nye front i Europa og hvor som skal være øverstkommanderende for den. Den alvorlige fasen i ubåtkriken blir også diskutert. Early uttalte at et offisielt kommunike vil bli utstedt i nærmeste framtid.

Fra den tyske vestgrense blir det meldt om stigende ure blant befolkningen p.g.a. tilstedeværelsen av 5 mill. utenlandske arbeidere, som til stedighet blir passet på av politi og gestapo. Den dagen vil komme da disse 5 mill. menn danner fortroppen til den frihetsarmeen som skal rydde nasismen av veien.

Norske flygere har skutt ned 3 tyske jagerer over fiendtlig område. Samstundes sinket de 4 andre. Desverre gikk 2 norske flygere tapt.

Smånytt. Heydrich mordere er angivelig funnet og skutt. 306 tsjekere har mistet livet, pluss de som ble myrdet i Libiske. Tyske aviser slår stort opp om tildragelsen i landsbyen Libiske, og sier at dette er et eksempel på hva som vil komme til å hende med andre landsbyer dersom en setter seg opp mot tyskerne. Helt familier kan nå bli skutt dersom et familiemedlem gjør seg skyldig i et eller annet mot de tyske myndigheter.

22 mill. mennesker på de britiske øyer er nå beskjeftiget i rustningsindustrien eller i de vepnede styrker.

1.000 polakkere ble tatt i Warsjava sist mandag av SS-menn og deportert i arbetsleirer. En rekner med at 2 mill. polakkere er bortført på denne måten. Polsk sprog blir nå forbudt mange steder i Polen. 10.000 polske reserveoffiserer er arrestert g.g.a. at en del tyske offiserer og menige er blitt drept i Warsjavas forsteder.

Det har rast et stort slag i fjellene i Jugoslavia, og serberne har tatt 1.500 fanger. I Hellas er det tatt 450 gisler, herav er 10 skutt.

Det er massearrestasjoner i Østerrike. Det er "elementer som ikke gir sin fulle tilslutning til nyordningen", som Hitler sa.

Nygaardsvold er i Kanada for å inspirere norske verker og leirer.

Hele den norske cementproduksjon går nå til gjenoppbyggingen av de tyske byer. Selv de siste 20% er tatt fra oss! I sin neste tale forteller nok Terboven at Tyskland eksporterer et par hundre tusen tonn cement til Norge. -

400 lærere er framleis i Kirkenes som losse-og lastearbeidere. De er elendig kledd, men humøret er på topp. 130 lærere er på Elvenes. Lærer Hole fra Tjølling i Vestfold som døde for en tid tilbake, omkom ved et ulykkestilfelle.

Det har vært uroligheter i Trøndelag, der den bevepnede hird gikk til åtak på folkemassen. Det var vilt slagsmål og mange ble såret. Det var så alvorlig at tyske soldater ble holdt klar.

I Kristiansand S er det 204 personer som er medlem av N.S., herav 31% tyskfødte personer, og den største del av resten er lassarer og mindre tilreknlige individer.

Flere kjente personligheter er løslatt i det siste. Bl.a. kan nevnes redaktør Chr. A. R. Christensen (forfatteren av "Verden i går og i dag" og redaktør av "Familieboka"). Han har sittet arrestert siden vineteren 1940. Dessuten er fabrikkeier Andersen løslatt.

Poståpneren i Tellevåg er skutt. De 2 nordmennene hadde tatt inn hos ham.

Straffer over byer som inntar "statsfiendtlig" holdning øker stadig. Först kom meldinga fra Ålesund i april. Sida er det meldt om portforbud i Arendal og Skien. Siste melding kommer fra Namsos. Her er det tatt 60 gisler uten at grunnen er oppgitt. Portforbudet i Skien skal være hele sommeren. Fylkesfører Seberg er fratrudd stillingen sin. Han tok tyskernes parti og forårsaket at afæren fikk et slikt alvorlig forløp.

Tyskerne forsynte seg i forrige måned med 1 mill. sigaretter fra norske tobakksfabrikker.

Olav Hindal sa i en tale til Sverige bl.a.: "Det å vinne freden er kanskje et større problem enn å vinne krigen. I dette arbeidet for å vinne freden vennen over vil sjølsagt arbeidernes organisasjoner ha et avgjørende ord med i laget. De svenske arbeidere er stolte av organisasjonene sine, og med rette. Men de store, sterke, fast sammentromrede organisasjoner skal ikke bare være gallionsfigurer som en viser hen til. En må ha rett til å kreve at de skal ha et ord med i laget i den verdensomfattende kamp som i dag pågår. Representantene fra arbeiderorganisasjonenes råd og deres syn - ikke bare fagdiplomater og politikere alene - må veis tungt i skålen når fredsbetingelsene skal avgjøres."

Hitler fratok de tyske arbeidere ferien i sin siste tale. Han gjorde merksam på at han ikke hadde hatt ferie siden krigen tok til og soldatene hans kunne heller ikke regne med ferie. Derfor var det utelukket at de tyske arbeiderne kunne få noen ferie. Det er interessant å se at samstundes har den engelske regjeringa påbudt at de engelske arbeiderne skal ha ferie i år.

Fra Finnland kommer det nå meldinger gjennom finske arbeidere som er i Sverige på ferie, om at flere og flere av de finske soldatene blir sendt hjem fra fronten. Således er det flere bedrifter i Helsingfors der de fleste menn nå er kommet tilbake og er trådt inn i sitt arbeid igjen. Finnene, som sjøl er svært lite orientert, mener at alle de som kan sendes vil bli sendt hjem fra fronten. Tilbake blir bare det nødvendige grensevaktmannskap. Det blir heretter tyskerne som skal føre krigen på nordfronten. Matsituasjonen i Finnland er nå så dårlig som den kan bli. Det blir meldt at det ikke har vært poteter å få i de siste 6 månedene. Smør og margarin er helt ute av handelen. Fiskefordelingen har vært 250 gr.pr. person for uka når det har vært fisk å få. De finske arbeiderne forteller sjøl et maten i vinter har bestått for det vesentlige av frosset kålrot dyppet i salt.

De britiske arbeidere her sendt denne hilsen til sine norske kolleger: "Millioner organiserte arbeidere i Storbritannia sender sine norske kamerater og allierte en hjertelig hilsend med broderlig sympati og oppmuntring. De vennskapsbåndene og den samkjensla som alltid har bestått mellom oss, er blitt styrket ved den motige og faste holdning dere har vist i de prøvelsene dere har møttet bare. Vi beundrer de norske menn og kvinner som fortsetter å kjempe for friheten under brutal forfølgelse mot en grusom og nadeløs fiende."

Vi har en beklagelig melding til leserne våre. Avisa vår kommer ut med sitt siste nummer i dag pga. ferien. Vi vil samstundes nytte høvet til å takke abonnementene for at de har vist seg tiliten verdig. Så viat vi vet er det ikke gjort noen nevneverdig uforsiktighet, noe vi er svært glade over. Vi ønsker våre leserne en god ferie og går sommeren i møte mer sikker enn noen-sinne på at Norge etter skal bli fritt, og våre idealer, sennhet, frihet, rettferd, fred, etter skal herske i verda.

"Vi har en hellig seiertro.
Den gir oss tålsomhet og ro.
Vi vet at ånd er evig,
og liv vil alltid gro."